

Doprava

Iniciativa „Město s dobrou adresou“ pomáhá inspirovat města

Počet automobilů v České republice roste. Podle údajů Ministerstva dopravy ČR již v roce 2015 připadlo 485 automobilů na 1 000 obyvatel. To s sebou přináší stále více problémů v oblasti dopravy, územního plánování a znečištění měst. Jak bojovat proti tomuto trendu zhoršování životních podmínek ve městech, to může ukázat iniciativa Město s dobrou adresou.

Petra Dočkalová

Lidé chtěli vždy žít lépe. V minulosti se přestěhovali do měst, aby získali komfortnější život. V průběhu času se ale právě města stala vlivem vzrůstající mobility více znečištěnými, zahlcenými a pro mnohé neatraktivními. Komfort si začíná vybírat svou daň v podobě zhoršených podmínek pro život. Nová platforma Město s dobrou adresou se právě toto snaží změnit. Přichází s myšlenkou sdružení odborných organizací, které mohou navrhnout postupy při řešení problémů s mobilitou a utvářením veřejného prostoru pro lidi. Důležitou součástí je vytvořit plán udržitelné městské mobility a infrastruktury, která bude mít pro obyvatele měst smysl.

Značka Město s dobrou adresou v sobě zahrnuje vytváření vzdělávacích nástrojů, iniciování legislativních, finančních a organizačních změn, které pomohou řešit komplexně problémy měst a zakomponovat nové trendy ve strategickém plánování infrastruktury měst. Hlavními tématy jsou design ulice, parkování, logistika dopravy zboží, rozvoj alternativních způsobů dopravy, rozvoj pěší a cyklistické dopravy.

Původní myšlenka pro vznik takové platformy vyšla ze stejnojmenné dánské putovní výstavy, díky níž se daří v České republice vyvolávat veřejnou diskusi na téma kvality života v českých městech, a to v souvislosti s mobilitou a vytvářením veřejného prostoru. Výstava byla představena v dubnu 2015 a od té doby navštívila několik českých měst. Kromě Olomouce, kde její putování započalo, se s ní mohli zájemci setkat například v Šumperku, Brně, Zlíně, Plzni nebo Českých Budějovicích. V srpnu se s ní mohou seznámit obyvatelé Břeclavi, odkud putuje dále do Kolína.

Samotná platforma Město s dobrou adresou vznikala více než rok a první setkání partnerů proběhlo na konferenci v Olomouci v dubnu 2015. Kromě dánské výstavy, jež byla České republice zapůjčena dánským velvyslanectvím, se inspirací stala také německá iniciativa The German Partnership for Sustainable Mobility (GPSM). „GPSM podporuje komplexní realizaci opatření v oblasti udržitelné mobility a zelené logistiky. Ve spolupráci s různými subjekty na pozadí ekonomiky, vědy a společnosti se snaží prozkoumat a připravit pro realizaci široké spektrum možných koncepcí, opatření a technologických řešení pro dopravní sektor. GPSM je spolehlivá a inspirativní síť, která nabízí přístup jak k odborným znalostem, tak k formátům networkingu,“ představuje tuto iniciativu Jaroslav Martinek z Centra dopravního výzkumu. Vyvrcholením akcí a seminářů se stala tisková konference v Praze dne 21. 7. 2016, kde byla představena výzva „Za pět minut dvanáct“. Tato výzva je spojena s vytvořením inspirativní sítě propojující partnery ze státní správy a samosprávy, odborných organizací, komerčních subjektů, komunit a sdružení, které se navzájem mohou obohacovat o odborné znalosti. Na této výzvě se podílelo také Ministerstvo dopravy a Ministerstvo životního prostředí. Mezi iniciátory jsou mimo jiné zakládající partneři Města s dobrou adresou – Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Asociace měst pro cyklisty, Svaz měst a obcí ČR, Svaz cestujících ve veřejné dopravě, Univerzita Palackého v Olomouci a k výzvě se přidala také Česká parkovací asociace.

„Česká parkovací asociace je sdružením měst, městských částí, provozovatelů parkovišť a projektantů. Cílem není, jak se může na první pohled zdát, lobb-

stická činnost pro zvyšování počtu bezplatných parkovacích míst. Naopak asociace se snaží ukázat, že do moderních měst patří i moderní parkovací politika, která je propojena s veřejnou dopravou, projekty bezpečnosti v dopravě, bezbariérovosti apod. Proto je Česká parkovací asociace jedním ze zakladatelů dobrovolné platformy Města s dobrou adresou,“ osvětluje Libor Šíma, místopředseda rady České parkovací asociace, její roli při zrodu této iniciativy. Právě řešení problematiky parkování se s nárůstem počtu aut ve městech stává stále akutnějším zvláště z hlediska plánování prostoru a regulace masivního parkování v centrech měst. Praha vzhledem k propracovanosti svého systému v tomto ohledu může inspirovat další města České republiky. Koncepce parkování má v Praze dlouhou historii, jež sahá do 70. let 20. století. S nárůstem automobilové dopravy si představitelé města uvědomili nutnost regulace parkování v centru města. Zatímco tehdy se v placené zóně využívalo ručně psaných kartiček, jež se dávaly za okna aut, v současnosti již na základě zkušeností z jiných měst nahradili původní zastaralý systém modernějším systémem elektronické evidence SPZ. „Praha začala sdílet společné zkušenosti se třemi městy, která mají systém parkování stejný – a to s Madridem, Barcelonou a Lisabonem. Především s Madridem pojí Prahu dlouholetá spolupráce. Ve všech těchto třech městech v minulých letech přešli na nový systém, jehož základem již nejsou parkovací karty nebo lístky, ale elektronická evidence SPZ. Elektronická evidence SPZ umožňuje občanům prodlužovat si platnost parkovacích oprávnění on-line, nemusí chodit na úřad. Pokud si koupí nové auto, sami si v registru SPZ upra-

ví. Návštěvníci mohou, ale nemusí platit u parkovacích automatů, mohou využít i on-line systém platby přes web. Tento systém funguje v Madridu od září 2014, v Praze bude spuštěn 24. 8. v městských částech Praha 5 a 6, postupně do něj budou zapojeny i další městské části,“ dodává Libor Šíma.

Problémy mobility, parkovací politiky a veřejné dopravy řeší také město Olomouc, jež se k iniciativě připojilo jako jedno z prvních. Kromě vytvoření webových stránek s dobrou adresou navíc vytvořili také značku Spokojená Olomouc, která obyvatele města projektem provází. Město také spolupracuje s Univerzitou Palackého, kde vznikla studie Zelená univerzita zkoumající nejčastější formy dopravy studentů a zaměstnanců univerzity s ohledem na infrastrukturu v okolí univerzity a návrhy na její zlepšení.

Jedním z měst, které se nechalo inspirovat a spolupracuje s institucemi, firmami a asociacemi na zlepšení podmínek pro život svých obyvatel, je také Zlín. Město se věnuje plánování veřejného prostoru pro lidi a vytváří více možností pro alternativní způsoby dopravy. Tento krok vpřed již zaznamenali také samotní obyvatelé. „Zlín se určitě změnil k lepšímu. Vytváří se nové podmínky pro komfortnější a příjemnější život ve městě. V roce 2015 se stal parkem roku park Komenského ve Zlíně, který prošel nákladnou rekonstrukcí. Park vypadá čistší a otevřenější. Vzniklo tam také nové dětské hřiště a altán. Myslím, že se rekonstrukce povedla,“ říká Yvona Kovářová, obyvatelka města. Dále poukazuje na zlepšení veřejného prostoru v okolí kulturního a univerzitního centra a na rekonstrukci parku s památníkem Tomáše Bati. „V roce 2013 vznikl Gahurův projekt na revitalizaci tohoto parku. Vznikly tam zapuštěné chodníky do svahu s vyvýšenými obrubníky

umožňující sezení. Celkový pohled na park ukončený památníkem se zásadně nezměnil, působí jen upraveným dojmem, což je podle mě dobře. Zvláště proto, že vznikají rekonstrukce neboli revitalizace, které zásadně neovlivňují původní ráz prostředí. Navíc s každou opravou komunikace vzniká cyklostezka, což nebylo zvykem. Zlín nebylo cyklistické město. Teď se to mění a na podporu cyklistiky se konají cyklojízdy. Zlín se stává městem, které má co nabídnout jak mladým, tak ostatním obyvatelům. Buduje se s určitou představou, která není nijak násilná. Citelně se zasahuje do jeho historického rázu.“

Právě mínění veřejnosti a její přispění při řešení problémů s udržitelností mobility a plánováním prostoru ve městech je také velmi důležitým prvkem. „Už v lednu jsme vyzvali veřejnost, aby si například sama řekla o dánskou výstavu Město s dobrou adresou, případně aby se začala zajímat o plánování veřejného prostoru. Takže například koncem srpna bude na základě občanské iniciativy výstava spojená i s besedou v Břeclavi. Každé město má svá vlastní specifika a dopravní návyky, a proto je třeba být v úzkém kontaktu s obyvateli samotného města, aby výsledná opatření vytvářela nejlepší možný domov pro ty, kteří v něm žijí,“ říká Jaroslav Martinek z Centra dopravního výzkumu. Veřejnost se k této iniciativě může připojit na stránkách www.dobramesta.cz/zapoj-se/.

Samotný web je ovšem pouze nástrojem pro vzájemnou komunikaci měst o udržitelné mobilitě a zprostředkování informací veřejnosti. Pro města, která uvažují o připojení k této iniciativě a znače Město s dobrou adresou, je připravován speciální výukový program, který zahrnuje hned několik aktivit. Kromě spolupráce na vytváření webových stránek, jde především o akreditovaná školení na poli integrovaného dopravního

plánování nebo cyklistické a pěší dopravy. Dále pak jde o vytváření komunikační strategie, besedy s obyvateli či představní projektů pro školy. Města se zájmem zapojit se do tohoto výukového programu pak mohou kontaktovat Jaroslava Martinka na jaroslav.martinek@cdiv.cz. Navíc se mohou zapojit také vytvořením vlastních webových stránek pomocí aplikace na www.mesto.dobramesta.cz, podobně jako to již udělala města Olomouc, Zlín nebo Otrokovice, a podělit se o své zkušenosti a projekty nejen s veřejností, ale i s dalšími městy, a spolupracovat tak na vytváření nástrojů, díky nimž se mohou stát Městem s dobrou adresou.

V rámci udržitelné mobility jde o skloubení zájmu ohledně bezpečnosti, plánování infrastruktury a parkování. V mnoha městech se navíc začíná více prosazovat podpora alternativních možností dopravy zahrnující jak hromadnou městskou dopravu, tak také vytváření cyklotras a zón pro pěší. Ovšem pro to, aby se něco změnilo, je nutné o problémech mluvit a šířit povědomí. „V praxi to často funguje tak, že v městě chce dané téma podpořit jeden dva politici, k tomu se přidá jeden dva úředníci, ale s tím se těžko dají prosadit nějaké systémové změny. Všeobecná vzdělanost je tak to, co nejvíce brání rozšíření tématu udržitelné městské mobility. Tedy nejde o finanční problém, ale o ochotu dělat věci jinak. Proto s městy již nyní úzce spolupracujeme, aby celá iniciativa nebyla o nich, bez nich. Osobně to tedy beru spíše tak, že jsme ve fázi testování této myšlenky. Nyní intenzivněji spolupracujeme s městy, jako jsou Olomouc, Přerov, Kroměříž, Otrokovice, Zlín, Uherské Hradiště, Šumperk, České Budějovice, Jihlava, Opava, Krnov, a zájem o testování projeví také v Uherském Brodě či Valašském Meziříčí. Naplno ale chceme spustit vzdělávací program až začátkem roku 2017,“ dodává Jaroslav Martinek. ■